

Bruxelles, den 25. november 2022
(OR. en)

15222/22

LIMITE

JUSTCIV 162
FREMP 249
AUDIO 124
JAI 1551
CODEC 1836

Interinstitutionel sag:
2022/0117(COD)

NOTE

fra:	formandskabet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Tidl. dok. nr.:	15159/22
Vedr.:	Forslag til direktiv om beskyttelse af personer, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement") - Orienterende debat

I. STATUS

1. Den 27. april 2022 vedtog Kommissionen forslaget til direktiv om beskyttelse af personer, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement" (SLAPP))¹ og den supplerende henstilling om beskyttelse af journalister og menneskerettighedsforkæmpere, som engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse eller urimelige retssager ("strategiske retssager mod offentligt engagement")².

¹ 8529/22 + ADD 1.

² C(2022) 2428 final.

2. Forslaget til direktiv er et af initiativerne i handlingsplanen for europæisk demokrati³, der har til formål at styrke mediefrihed og mediernes pluralisme. På grundlag af artikel 81, stk. 2, litra f), i TEUF giver den journalister, menneskerettighedsforkæmpere og andre, der deltager aktivt i den offentlige debat, passende retlige redskaber til at beskytte sig mod retssager, der har til formål at intimidere og bringe dem til tavshed. Direktivet har til formål at give retssikkerhedsgarantier i civile retssager med grænseoverskridende virkninger.
3. I Europa-Parlamentet er det korresponderende udvalg for forslaget Retsudvalget (JURI), mens det rådgivende udvalg er Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE). Ordføreren for sagen er Tiemo Wölken.
4. Den 26. oktober 2022 afgav Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udtalelse⁴ om Kommissionens forslag.
5. I Rådet behandles forslaget i Gruppen vedrørende Civilretlige Spørgsmål (i det følgende benævnt "SLAPP-Gruppen"). På mødet i SLAPP-Gruppen den 13. maj 2022 forelagde Kommissionen forslaget til direktiv om bekæmpelse af SLAPP, det ledsagende arbejdsdokument og henstillingen om bekæmpelse af SLAPP.
6. Behandlingen af forslaget artikel for artikel begyndte under det franske formandskab og fortsatte under tjekkisk formandskab på gruppens møde den 25. juli 2022. For at lette udarbejdelsen af kompromisteksten til kapitel I og II udsendte Kommissionen et uofficielt dokument med yderligere præciseringer og forklaringer vedrørende specifikke punkter udpeget af formandskabet, som blev forelagt på gruppens møde den 9. september 2022.

³ COM(2020) 790 final.

⁴ SOC/734-EESC-2022.

7. På SLAPP-Gruppens møde den 10. oktober 2022 forelagde formandskabet i tæt samarbejde med Kommissionen den reviderede tekst til kapitel I og II (Almindelige bestemmelser og Fælles regler om retssikkerhedsgarantier). Kompromisteksten blev drøftet på to efterfølgende gruppemøder og blev fulgt af to reviderede udgaver.
8. På grund af de mange indbyrdes forbindelser mellem bestemmelserne i de første fire kapitler fortsatte formandskabet forhandlingerne om kapitel III og IV (Tidlig afvisning af åbenbart grundløse retssager og Retsmidler mod urimelige retssager). Formandskabet udsendte et uofficielt dokument, der skal danne grundlag for medlemsstaternes forslag til affattelse af kompromisteksten. På SLAPP-Gruppens møde den 22. november forelagde formandskabet sit første kompromisforslag vedrørende kapitel III og IV.
9. Selv om der er behov for yderligere drøftelser på gruppeniveau for at imødekomme medlemsstaternes synspunkter, er der på de otte særlige møder, der indtil videre er holdt i gruppen, gjort betydelige fremskridt med mange væsentlige og tekniske spørgsmål.
10. For det første søger kompromisteksten at sikre, at direktivets formål – at lette civile retssager i situationer med grænseoverskridende virkninger for at beskytte journalister, menneskerettighedsforkæmpere og andre mod SLAPP – afspejles bedre i forslagets bestemmelser og ikke fører til misbrug, hvis en sagsøger har et legitimt krav. Med henblik herpå præciserer kompromisteksten yderligere begreberne åbenbart grundløse krav og urimelige retssager og det forhold, at de retssikkerhedsgarantier, som sagsøgte kan nyde godt af, bør anvendes i overensstemmelse med retten til effektive retsmidler og til en upartisk domstol, jf. chartrets artikel 47. Den definerer også direktivets personlige anvendelsesområde bedre ved at give flere forklaringer og eksempler i betragtningerne vedrørende begreberne journalister, menneskerettighedsforkæmpere og andre og de aktiviteter med offentligt engagement, som de kan engagere sig i. Kompromisteksten præciserer, at en passende beskyttelse mod misbrug af foranstaltningerne i henhold til direktivet skal opnås ved at give de nationale retter tilstrækkelige skønsmålinger, når de træffer afgørelse om anvendelsen af sådanne foranstaltninger i specifikke tilfælde.

11. For det andet gav medlemsstaterne udtryk for betænkeligheder med hensyn til den indvirkning, som direktivet vil få på national retsplejeregler, navnlig på straffesager. I kompromisteksten præciserede formandskabet, at direktivet ikke fastsætter regler vedrørende strafferetsplejen i overensstemmelse med retsgrundlaget i artikel 81, stk. 2, litra f), i TEUF.
12. Endelig udtrykte nogle medlemsstater betænkeligheder ved, at definitionen af spørgsmål med grænseoverskridende virkninger i andet afsnit i Kommissionens forslag kunne føre til en bred fortolkning af dette begreb. Formandskabet har derfor foreslået fire alternative valgmuligheder for affattelse vedrørende spørgsmål med grænseoverskridende virkninger. Da der på teknisk plan ikke blandt medlemsstaterne kunne identificeres en fremherskende holdning til fordel for nogen af de foreslåede valgmuligheder for affattelse på nuværende tidspunkt, ligger spørgsmålet om grænseoverskridende virkninger fortsat hos gruppen.

II. FORESLÅEDE POLITISKE TILGANGE

13. Selv om medlemsstaterne generelt har støttet direktivets mål om at lette civile retssager med henblik på at beskytte retten til ytringsfrihed og mediefriheden for personer, der engagerer sig offentligt, har de påpeget behovet for at sikre, at foranstaltningerne til bekæmpelse af SLAPP ikke vil forhindre, at legitime krav kan tages op ved retterne, hvilket ville være i strid med sagsøgers adgang til domstolsprøvelse.
14. For det første anførte medlemsstaterne, at de retssikkerhedsgarantier, der er fastsat i direktivet, bør være omhyggeligt målrettede og i overensstemmelse med retten til en retfærdig rettergang for at fjerne risikoen for misbrug begået af de sagsøgte, som direktivet har til formål at beskytte. For det andet bør det i direktivets tekst understreges, at retterne skal foretage en passende undersøgelse af en sag, inden de afviser den som åbenbart grundløs eller giver adgang til et af de retsmidler, der er fastsat i forslaget om urimelige retssager. Medlemsstaterne gjorde opmærksom på, at de, der bevidst spreder desinformation udelukkende med det formål at skade en persons omdømme, ikke bør gives beskyttelse i henhold til direktivet.

15. Medlemsstaterne har generelt udtrykt tilfredshed med de forbedringer, som formandskabet har foretaget i teksten til forslaget, og med den mere afbalancerede tilgang til beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder, der er på spil. Ikke desto mindre understregede nogle af medlemsstaterne desuden betydningen af retten til effektive retsmidler og gentog, at foranstaltningerne som foreslået i direktivet ikke bør misbruges til skade for sagsøgere, der forfølger legitime krav.
16. Under hensyntagen til princippet om, at intet er aftalt, før alt er aftalt, er formandskabet af den opfattelse, at drøftelser på politisk plan vil lette det fremtidige arbejde med direktivet.

Spørgsmål:

I lyset af de fremskridt, der er gjort på teknisk plan, opfordres ministrene til at give udtryk for deres synspunkter om, hvorvidt direktivet bør indeholde tilstrækkelige garantier mod misbrug af civile retssager, der anlægges for at forhindre, begrænse eller straffe offentligt engagement og mediefrihed og mediernes pluralisme, samtidig med at det sikres, at retten til effektiv adgang til domstolene opretholdes.
